

Nota van toelichting

Kerkrade, 17 april 2026

Nummer: 26TI015

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 26Rb016

Commissie: 9 juni 2026

Aangeboden door: *het college, portefeuillehouder(s) Dr. Petra Dassen-Housen*

Onderwerp

Ontwerpbegroting 2027 van Openbaar Lichaam Eurode.

Beslispunten

1. een positieve zienswijze af te geven op de ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 aan het dagelijks bestuur van het Openbaar Lichaam Eurode
2. kennis te nemen van de jaarrekening 2025;
3. kennis te nemen van het dashboard ontwerpbegroting Eurode 2027.

Samenvatting

Gemeente Kerkrade neemt deel aan verschillende gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden. Deze regelingen zijn wettelijk verplicht om hun ontwerpbegroting naar de deelnemende gemeenteraden te sturen. De raden krijgen vervolgens de mogelijkheid om een zienswijze op deze begroting te geven.

Deze nota ondersteunt de kaderstellende rol van de raad. Het doel is om uw raad in staat te stellen een weloverwogen zienswijze te formuleren op de begroting van het Openbaar Lichaam Eurode

Aanleiding

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken kan een gemeente kiezen voor een publiekrechtelijke samenwerking. Daarbij wordt een zelfstandige organisatie opgericht die taken uitvoert voor meerdere gemeenten. Dit gebeurt op basis van een *gemeenschappelijke regeling*. Zo'n organisatie noemen we een GR (gemeenschappelijke regeling) of Verbonden Partij.

Wanneer bevoegdheden aan een GR worden overgedragen, komt het gemeentebestuur meer op afstand te staan en heeft het minder directe invloed dan bij taken die de gemeente zelf uitvoert.

Om toch grip te houden op de GR'en, maakt de gemeenteraad gebruik van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). De raad moet inzicht hebben in de financiën van de Verbonden Partij om hierop toezicht te kunnen houden. De Verbonden Partij is verplicht om:

- Uiterlijk 30 april de kadernota voor het komende jaar ter kennisname aan de raad te sturen. Deze nota beschrijft de beleidsmatige en financiële uitgangspunten.
- Uiterlijk 30 april de voorlopige jaarrekening van het afgelopen jaar toe te sturen, gevolgd door de definitieve jaarrekening uiterlijk 15 juli. Deze jaarrekening laat zien wat er het voorgaande jaar beleidsmatig en financieel is gebeurd. Ten aanzien hiervan kan de raad geen zienswijze indienen.
- Uiterlijk 12 weken voordat de ontwerpbegroting aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt aangeboden, deze toe te sturen aan de gemeenteraden. De raad mag hierop een zienswijze indienen en zo wensen of bedenkingen meegeven. De gemeenteraad kan de begroting echter niet goedkeuren of tegenhouden.

De begroting is voor de gemeenteraad een belangrijk middel om kaders te stellen. Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen moet de ontwerpbegroting minimaal 12 weken voordat het Algemeen Bestuur (AB) de begroting behandelt, aan de raden worden toegestuurd. In deze periode kunnen de raden hun zienswijzen indienen bij het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB moet vóór de besluitvorming door het AB schriftelijk en gemotiveerd reageren op alle ingediende zienswijzen. Vervolgens stelt het AB de begroting vast. Binnen twee weken na vaststelling, maar uiterlijk 15 september, moet de begroting worden toegestuurd aan Gedeputeerde Staten. De uitvoering van de activiteiten ligt volledig bij de Verbonden Partij; hierop kan geen zienswijze worden ingediend.

In deze toelichting ligt de begroting van het Openbaar Lichaam Eurode voor. Eerst worden de strategische ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op de uitvoering van de kerntaken. Daarna volgen de beleidsaanpassingen en nieuwe ontwikkelingen met financiële gevolgen voor de begroting. Dit betreft onder meer indexeringen en beleid dat al is vastgesteld. Tot slot wordt ingegaan op het totale begrotingsbedrag van de GR en de gevolgen hiervan voor onze gemeente.

Historie

GR'en sturen ieder jaar hun ontwerpbegroting en meerjarenraming naar de deelnemende gemeenten. De meest recente behandeling van de ontwerpbegrotingen en meerjarenramingen van een groot aantal GR'en heeft plaatsgevonden in 2025. Met het raadsbesluit van 26 maart 2025 zijn de nieuwe bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen pas van toepassing geworden op de gemeenschappelijke regeling Eurode. De voorliggende ontwerpbegroting 2027 van Eurode is de eerste begroting ten aanzien waarvan door de gemeenteraad een zienswijze kan worden gegeven.

1. Raadsvergadering 26 maart 2025, wijziging GR Eurode (verhoging bijdrage) ([link](#))

Voorstel

Het Openbaar Lichaam Eurode richt zich primair op het bevorderen van grensoverstijgende samenwerking tussen Kerkrade en Herzogenrath op diverse beleidsterreinen, met specifiek aandacht voor ambtelijke samenwerking, burgerinitiatieven en onderwijs & cultuur. Deze kerntaken sluiten aan bij de doelstellingen zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en blijven in de ontwerpbegroting 2027 ongewijzigd.

De ontwerpbegroting 2027 laat zien dat Eurode inzet op het versterken van haar verbindende en faciliterende rol als ook het vergroten van haar naamsbekendheid, onder meer door ondersteuning van grensoverstijgende initiatieven en het organiseren van netwerk- en jubileumactiviteiten. Deze activiteiten passen binnen de bestaande strategische koers van Eurode en zijn in lijn met eerder vastgesteld gemeentelijk beleidskader voor grensoverstijgende samenwerking (Actieplan GROS).

De beperkte stijging van de ontwerpbegroting 2027 ten opzichte van 2026 (€ 9.750,-) hangt samen met concrete ontwikkelingen binnen de bestaande kerntaken. Het betreft enerzijds een hogere raming voor subsidieverzoeken van burgerinitiatieven, gebaseerd op eerdere benutting en verwachte toename van aanvragen, en anderzijds extra uitgaven voor Public Relations in verband met geplande evenementen en jubileumactiviteiten. Deze ontwikkelingen leiden niet tot een uitbreiding van taken, maar tot een intensivering binnen het bestaande takenpakket.

Verder is de stijging ook te verklaren door een hogere bijdrage per gemeente in verband met de groei van het inwonersaantal.

Daarnaast wordt de raad in de gelegenheid gesteld om een gemotiveerde zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2027 van het Openbaar Lichaam Eurode. Deze zienswijze wordt aangeboden aan het dagelijks bestuur, zodat deze kan worden meegenomen in de definitieve besluitvorming door het Algemeen Bestuur van de GR Openbaar Lichaam Eurode.

Voorstel tot afgeven positieve zienswijze

De ontwerpbegroting 2027 van het Openbaar Lichaam Eurode laat een stabiel financieel beeld zien, waarbij de organisatie haar activiteiten binnen de gestelde kaders uitvoert. De beperkte stijging van de gemeentelijke bijdrage past binnen eerder vastgestelde bestuurlijke keuzes en is daarmee beheersbaar.

De begroting sluit aan bij het gemeentelijk beleid inzake grensoverstijgende samenwerking, zoals vastgelegd in het actieplan GROS 2025-2029. De opgenomen prioriteiten dragen bij aan maatschappelijke meerwaarde en culturele verbindingen in het grensgebied.

Gelet op de beperkte financiële impact, de beleidsmatige aansluiting en de maatschappelijke meerwaarde kan aan de raad worden voorgesteld een positieve zienswijze af te geven op de ontwerpbegroting 2027 van het Openbaar Lichaam Eurode.

Kanttekening

Gemeenten krijgen de komende jaren landelijk te maken met een korting op het gemeentefonds. Daardoor moet ook de gemeente Kerkrade zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen.

In de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2025 en 2026 is de gemeenschappelijke regelingen al gevraagd om – als verlengd lokaal bestuur – hun verantwoordelijkheid te nemen binnen deze krappe financiële kaders.

Ook in de huidige zienswijzenbrieven over de begrotingen 2027 van alle gemeenschappelijke regelingen is een uniforme passage opgenomen. Hierin wordt opnieuw gevraagd om noodzakelijke bezuinigingen door te voeren, zowel in de bedrijfsvoering als, waar nodig, in de kerntaken van de organisatie.

Financiën

Gemeenten krijgen de komende jaren landelijk te maken met een korting op het gemeentefonds. Met name voor de periode na 2027 zijn de vooruitzichten nog onzeker. Daardoor staat ook de gemeente Kerkrade voor een grote financiële opgave.

Het ravijnjaar is opgeschoven van 2026 naar 2028. In samenspraak met uw raad is reeds een aantal maatregelen genomen om de meerjarige begrotingstekorten vanaf 2028 deels terug te dringen tot meer behapbare proporties. Dit in de veronderstelling dat het Rijk gemeenten toch nog tegemoet zal (moeten) komen gelet op de maatschappelijke effecten van verdere gemeentelijke bezuinigingen.

In de zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2025 en 2026 zijn de gemeenschappelijke regelingen al gevraagd om – als verlengd lokaal bestuur – hun verantwoordelijkheid te nemen binnen deze krappe financiële kaders.

De komende periode blijft echter financieel onzeker en er blijft sprake van steeds nieuwe ontwikkelingen, zowel internationaal, nationaal als lokaal die elk hun impact kunnen hebben. Het valt niet uit te sluiten dat er aanvullende maatregelen genomen moeten worden om de meerjarenbegroting volledig sluitend te krijgen.

Ook in de huidige zienswijzenbrieven ten aanzien van de begrotingen 2027 van alle gemeenschappelijke regelingen is derhalve een uniforme passage opgenomen. Hierin worden de gemeenschappelijke regelingen opnieuw gevraagd om noodzakelijke bezuinigingen door te voeren, zowel in de bedrijfsvoering als, waar nodig, in de kerntaken van de organisatie.

Begroting 2027:

De begroting 2027 is **€ 9.750,-** hoger dan de (vastgestelde) begroting 2026 (totaal GR), te weten:

1. Het subsidiebudget was in zowel 2024 als 2025 bijna volledig uitgeput door het aantal subsidieaanvragen. Een ophoging is noodzakelijk om voldoende middelen beschikbaar te stellen voor grensoverstijgende initiatieven, conform het Actieplan GROS (“vergroten van zichtbaarheid en ondersteuning van grensoverstijgende initiatieven en evenementen”).
2. Een hoger geraamd budget voor public relations, overeenkomstig het Actieplan GROS “versterken van grensoverstijgende communicatie en ambtelijke samenwerking”.
3. De stijging van de begroting kan worden opgevangen binnen de gemeentelijke bijdragen van Kerkrade en Herzogenrath, zoals vastgesteld in raadsbesluit 25RB013 dat per 2026 in werking is getreden. Hierdoor ontstaat geen druk op andere posten binnen de begroting.

Meerjarenraming 2028-2030

Het Openbaar Lichaam Eurode beschikt niet over een meerjarenraming. Dit hangt samen met de beperkte financiële omvang van de organisatie en het karakter van de begroting, die grotendeels bestaat uit jaarlijks vastgestelde bijdragen van de deelnemende gemeenten en uitvoeringsgerichte activiteiten. Daarnaast bestaat er geen statutaire verplichting om een meerjarenraming op te stellen, waardoor tot op heden is gekozen voor jaarlijkse kaderstelling.

Samengevat heeft de ontwerpbegroting 2027 e.v. voor Kerkrade de volgende financiële consequenties:

Bedragen

	2026	2027	2028	2029	2030
Primaire begroting 2026 (bijdrage Gemeente Kerkrade aan verbonden partij zoals vermeld in gemeentebegroting)	€34.000,00	€34.000,00	€34.000,00	€34.000,00 *	€34.000,00 *
Begroting 2027 (bijdrage Gemeente Kerkrade aan verbonden partij zoals in begroting van GR)	€33.983,00	€34.118,00	€34.367,25	€34.350,00*	€34.350,00*
Begrotingswijziging 2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Financiële consequenties	€ 17,00	-€ 118,00	-€ 367,25	-€ 350,00*	-€ 350,00*

*Deze begrotingsbedragen & financiële consequenties zijn gebaseerd op prognosecijfers van het CBS met betrekking tot het inwoneraantal van Kerkrade die de basis vormen voor de gemeentelijke bijdrage.

De stijging van de gemeentelijke bijdrage tussen 2026 en 2027 bedraagt €135 en is het gevolg van een hoger inwoneraantal op de referentiedatum 31.12.2024 ten opzichte van 31.12.2023.

De bedragen in deze tabel hebben uitsluitend betrekking op de financiële consequenties voor de gemeente Kerkrade. Het hier opgenomen bedrag betreft de gemeentelijke bijdrage van Kerkrade aan het Openbaar Lichaam Eurode. Het in het dashboard (zie bijlagen) genoemde bedrag ziet op de totale begroting van de GR Eurode en wijkt daarom af van het in deze tabel opgenomen bedrag.

Maatschappelijke betrokkenheid

De ontwerpbegroting en de zienswijze van onze gemeente kunnen via de gemeentelijke kanalen door belanghebbenden worden ingezien. Dit is de participatietrede Informeren.

Vervolg

De begroting 2027 is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur Eurode op 10-12-2025 behandeld. de aanbiedingsbrief is op 17 april 2026 ontvangen. Vanaf die datum geldt de wettelijke termijn van 12 weken. De jaarrekening 2025 wordt ter kennisname voorgelegd.

Gelet op de samenloop van de besluitvormingsprocessen en de vaststellingstermijnen vindt in dit geval geen afzonderlijke terugkoppeling plaats voorafgaand aan de vaststelling van de begroting. Het commissiestandpunt van de gemeente wordt in beginsel als zienswijze ingebracht. Het Dagelijks Bestuur van Eurode zal de gemeenteraad schriftelijk en gemotiveerd informeren hoe het de zienswijze beoordeeld.

Uiterlijk twee weken na de vaststelling van de ontwerpbegroting 2027 door het Algemeen Bestuur van Eurode, maar in ieder geval vóór 15 september, wordt de begroting toegestuurd aan Gedeputeerde Staten.

Evaluatie

In de jaarrekening zal de GR Openbaar Lichaam Eurode verantwoording afleggen over realisatie van de ontwerpbegroting voorgenomen strategische plannen en financiële ontwikkelingen.

Bijlagen

1. 26Rb016 - Ontwerpbesluit Openbaar Lichaam Eurode
2. 26TI015 - Nota van Toelichting Openbaar Lichaam Eurode
3. 26u0005716 - Zienswijzebrief Openbaar Lichaam Eurode
4. 26AB00049 - Dashboard Openbaar Lichaam Eurode
5. 26AB00050 - Ontwerpbegroting 2027 Openbaar Lichaam Eurode
6. 26AB00048 - voorlopige jaarrekening en jaarverslag 2025 Openbaar Lichaam Eurode